

İHMAL VE İSTİSMAR VAKALARINDA DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR

- Aile içi istismar vakaları haricinde adli bildirim yapılacağına dair aileye bilgi verilir, ailenin onayı aranmaz. İstismar aile içinde gerçekleşti ise çocuğa yanında kimin olmasını istediği sorulur.
- Adli süreçte bildirim bağı bulunduğunda karakola yapılacağı ancak, çocuğun ifadesinin karakolda alınmayacağı, ifadenin Çocuk İzlem Merkezinde (ÇİM) alınacağı bilgisi aileye verilir. ÇİM'in olmadığı yerlerde çocuğun ifadesi uzman (psikolog, psikolojik danışman, sosyal hizmet uzmanı) eşliğinde alınır.
- İstismar vakalarında öğrenci bilgilendirmesi rehber öğretmen tarafından yüz yüze yapılır.
- Bilgilendirme sırasında gizlilik esastır.
- Tüm yazılı bildirimler elden ve kapalı zarf içerisinde gizli ibaresi ile yapılır.
- Planlanan çalışmalar öncelikle olaydan etkilenen kişi/grup ve sınıflarla yapılır.
- Sınıflarda rehberlik etkinlikleri (kişisel sınırları koruma, hayır diyebilme etkinlikleri gibi) üzerinden çalışmalar yapılır.
- Fiili livata gerçekleşmiş veya girişim düzeyinde kalmışsa maddi delillerin kaybolmaması açısından ilk 72 saat önemlidir. Bu süre zarfında banyo yapılmaması, kıyafetlerin yıkanmaması/yok edilmemesi gerektiği bilgisi verilir.

İNTİHAR VAKALARINDA DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR

- Vakalarda ölüm nedeninin intihar olduğunun doğrulanması beklenmeli, ölümün bir intihar olduğu resmi olarak açıklanmadan ölüm şeklinden intihar olarak söz edilmemelidir.
- Ölümle ilgili bilgiler paylaşılırken, intihar yöntemi hakkındaki ayrıntıları açıklamaktan kaçınılmalıdır. Ölümü yüceltecek ya da övecek yaklaşımlardan uzak durulmalıdır.
- İntihar vakalarında okul tarafından resmi tören yapılması, anı defteri, anı köşesi ve yaka kartı hazırlanması önerilmez.
- İntiharın öğrenciler üzerindeki etkisi gözlemlenerek/değerlendirilerek etkilenmiş olan öğrenciler rehberlik servisine yönlendirilmelidir.

VELİLERE ÖNERİLER

Çocuklara destek olurken aşağıdaki hususlara dikkat etmeleri önerilir.

- Çocuğunuzla olay hakkında konuşun. Sorduğu sorulara, anlayabileceği düzeyde, sade ve doğrudan açıklamalarla cevap verin.
- Duygularını ifade etmesine, üzüntüsünü yaşamasına, endişelerini dile getirmesine izin verin.
- Çocuğunuzun, bir süre sonra duygularının normale döneceğine ve günlük yaşamının eskisi gibi devam edeceğine inanmasını sağlayın. Bu inancını sıklıkla pekiştirin.
- Çocuğunuza sarılın, onu kucaklayın.
- Çocuğunuzla birlikte olmak için daha fazla zaman ayırın.
- Fiziksel etkinlik gerektiren oyunlara yönelin, çünkü fiziksel etkinlik ve oyun gerilim ve kaygıyı azaltacaktır.
- Çocuğunuzun öğretmeni ile iletişime geçin, olay sonrası sınıfta yaşayabileceği problemlerin çözümünde işbirliği önerin.
- Okulun rehber öğretmeni ile konuşarak çocukların zorlu yaşam olayları karşısında gösterebileceği tepkileri hakkında daha fazla bilgi alın.

ÖĞRETMENLERE ÖNERİLER

- Öğrencilerin duygu ve düşüncelerini ifade etmelerine izin verilir.
- Öğrencilere gelişimsel düzeylerine göre açıklamalar yapılmalıdır. Karmaşık ve detaylı açıklamalar yerine, zihinlerini karıştırmayacak sade ve doğrudan açıklamalar yapmak uygun olacaktır. Tepkilerin yoğunluğu ve süresine dikkat edilerek psikolojik yardıma ihtiyacı olanlar belirlenmelidir.
- Küçük yaşta yapılan açıklamalarda genellemelerden kaçınılmalıdır. Örneğin bir yakın kaybı söz konusu ise; "Hastaneye kaldırıldı, öldü" gibi ifadeler hastaneye gitmenin ya da hastalanmanın ölümle sonuçlanacağı gibi bir inancın oluşmasına yol açabilir.
- Herkesin zorlu yaşam olaylarıyla karşılaşabileceği, bu durumlar karşısında gösterilen tepkilerin normal olduğu, bu süreçte yalnız olmadıkları ve arkadaşlarından, öğretmenlerinden ve yakınlarından her zaman destek alabilecekleri bilgisi öğrencilere verilir.

PSİKOSOSYAL KORUMA VE KRİZE MÜDAHALE HİZMETLERİ

KRİZ NEDİR?

Kriz; bir bireyin, grubun, örgütün ya da topluluğun normal işlevlerini yerine getirmesini engelleyen, acil ilgi ve çözüm gerektiren, sıra dışı, beklenmeyen bir durum ya da ani değişiklik biçiminde tanımlanabilir.

İL PSİKOSOSYAL KORUMA ÖNLEME VE KRİZE MÜDAHALE EKİBİ

İl millî eğitim müdürlüklerinde, şube müdürünün başkanlığında, en az bir ve en fazla üç rehberlik ve araştırma merkezi müdürü; en az bir ve en fazla üç rehberlik hizmetleri bölüm başkanı; en az bir ve en fazla beş rehberlik öğretmeninden oluşur.

İl genelinde etkileri olan veya ilçe/okul ekiplerinin personel kapasitesinin yetersiz kaldığı travma/kriz durumlarında psikososyal koruma, önleme ve krize müdahale hizmetlerini koordine eder ve/veya bu olaylara yönelik psikososyal koruma, önleme ve krize müdahale hizmetlerini gerçekleştirir.

İLÇE PSİKOSOSYAL KORUMA ÖNLEME VE KRİZE MÜDAHALE EKİBİ

İlçe millî eğitim müdürlüklerinde, şube müdürü başkanlığında varsa rehberlik ve araştırma merkezi müdürü ve bölüm başkanı ile her eğitim kademesinden en az birer rehberlik öğretmeninden oluşur.

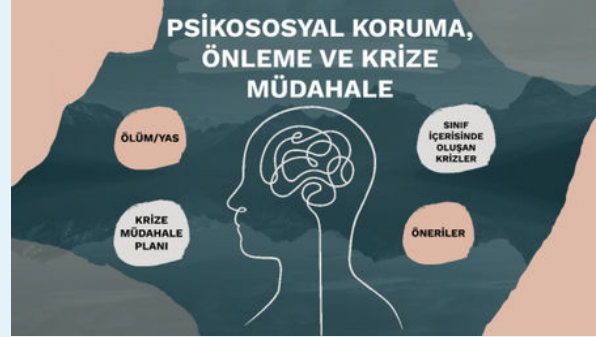
İlçe genelinde etkileri olan veya okul ekibinin personel kapasitesinin yetersiz kaldığı travma/kriz durumlarında psikososyal koruma, önleme ve krize müdahale hizmetlerini koordine eder ve/veya bu olaylara yönelik psikososyal koruma, önleme ve krize müdahale hizmetlerini gerçekleştirir.

OKUL PSİKOSOSYAL KORUMA, ÖNLEME VE KRİZE MÜDAHALE EKİBİ

Okul müdürü veya okul müdürü tarafından görevlendirilmiş bir müdür yardımcısı başkanlığında, varsa rehberlik öğretmenleri ile rehberlik hizmetleri yürütme komisyonu üyesi her sınıf düzeyinden en az bir sınıf rehber öğretmeninden oluşur.

Okul ekibi birinci dönemin başı, ikinci dönemin başı ve ikinci dönemin sonu olmak üzere yılda üç kez ve ihtiyaç duyulan hâllerde toplanır.

OKUL PSİKOSOSYAL EKİBİ GÖREVLERİ

1. Müdahale planını hazırlar ve geliştirir.
- 2.Okul yönetimince hazırlanmış olan okul risk haritasını değerlendirir, olası risklere yönelik önlemleri alır.
3. Müdahale gerektiren durumda yararlanılacak kişi ve kurumlarla ilişki ve işbirliğini sağlar.
4. Kriz dosyasını oluşturur.
5. Basın açıklaması yapacak olan üye belirlenir ve önceden üst makam onayı alınır.
6. Tüm personele eğitim çalışması düzenlenir.

KRİZ/OLAY ANI İŞLEM BASAMAKLARI

- 1.Okul psikososyal koruma önleme ve krize müdahale ekibi toplanır.
- 2.İlgili sağlık ve emniyet birimlerine haber verilir.
- 3.Fiziksel önlemler alınır.
- 4.Gerekli hallerde ilkyardım çalışmaları yapılır.
- 5.Öğrencilere, öğretmenlere ve velilere verilecek bilgi aktarım formu (EK1) hazırlanır.
- 6.İlçe Psikososyal Koruma Önleme ve Krize Müdahale Ekibine haber verilir.
- 7.Ekip, ulaşılan yeni bilgileri değerlendirir ve İlçe Psikososyal Koruma Önleme ve Krize Müdahale Ekibine iletir.
- 8.Olaydan etkilenen öğretmenlere, öğrencilere ve velilere yönelik destek çalışmaları yapılır.
- 9.Çalışma yapılan her günün sonunda ekip toplanır, yapılan çalışmaları değerlendirir ve daha sonra yapılacak çalışmaları planlar.
10. Müdahale sürecinde uygulanan programa ilişkin "Değerlendirme Formu-1"i (EK3) doldurur ve İlçe Psikososyal Koruma Önleme ve Krize Müdahale Ekibine gönderir.
- 11.İlçe Psikososyal Koruma Önleme ve Krize Müdahale Ekibinin okulda çalışma yapması durumunda "Değerlendirme Formu-2" (EK4) doldurulur, bir örneği okula bırakılır.
12. Müdahale sürecinde uygulanan programa ilişkin İzleme Formu (EK5) olayı izleyen 1., 3., 6. ayların sonunda doldurulur ve İlçe Psikososyal Koruma Önleme ve Krize Müdahale Ekibine iletir.

OLAY SONRASI YAPILMASI GEREKENLER

- 1.Durum değerlendirme toplantısı yapılır. Okulda yapılacak çalışmalar planlanır.
- 2.İzleme ve değerlendirme çalışmaları yapılır.
- 3.Gerçekleştirilen çalışmaların takibi yapılır.